

Rapport fra arkeologisk registrering

Kvenntangen hyttefelt, Lierne kommune

Are Skarstein Kolberg 28.10.2019

Saksnr.	20194380
Tiltak	Detaljregulering av Kvenntangen hyttefelt
Kommune, gnr/bnr	Lierne, 16/2,9,10,14,15
Tiltakshaver	Seem & Glømmen AS
Registreringsmetode	Manuell prøvestikking og visuell overflatebefaring
Tidsrom for registrering	08. til 10. oktober 2019
Deltakere i felt	Arkeologer: Are Skarstein Kolberg og Eirin Ellingsen
Timer i felt inkl. reise	37
Timer for- og etterarbeid	15

FIGURLISTE

Forsidebilde: utsikt mot Kvesjøen fra Kvenntangen med arkeolog Eirin Ellingsen. Foto: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Figur 1: graving av prøvestikk rundt den tidligere registrerte steinalderlokaliteten ved Kvesjørøysa. Foto: Are Skarstein Kolberg/TRFK.

Figur 2: den laftete hytta ved Kvenntangen. Foto: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Figur 3: den laftete hytta ved Kvenntangen. Foto: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Figur 4: plangrense Kvenntangen hyttefelt, Lierne. Kart: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Figur 5: Avmerket lokalitet for laftet hytte. Kart: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

INNHold

1	Sammendrag	4
2	Bakgrunn for undersøkelsen.....	5
3	Området	6
4	Metode	10
5	FUNN	10
6	Dokumentasjon	11
7	Konklusjon	11
8	Vedlegg	12

1 SAMMENDRAG

I forbindelse med detaljregulering av Kvenntangen hyttefelt, Lierne kommune, eiendommene 16/2,09,10,14,15, varslet Trøndelag fylkeskommune behov for arkeologiske registreringer av planområdet. Dette ble gjennomført i oktober 2019.

Det ble ikke gjort flere funn ved den mulige steinalderlokaliteten ved Kvesjørøysa der det er blitt gjort funn av en skafthulløks, id 108253-1. Jamfør tidligere rapporter, virker området skadet og planert ut som en følge av veiarbeid. Den mulige jernvinnelokaliteten omtrent midt på planområdet ved Svartsteinsandberget, id 103542-1, ble ikke gjenfunnet. Det ble søkt i et større område, inkludert opp langs bekken som renner ut i bukta rett ved, da jernvinner ofte påtreffes i tilknytning til bekker. Det ble også brukt LiDAR for å undersøke overflaten, men dette ga ikke resultat. Lokaliteten regnes dermed som tapt/fjernet. Den mulige jernvinnelokaliteten lengst mot vest ble ikke påvist. Jamfør beskrivelser av funnstedet i Askeladden skyldes dette feilplassering, lokaliteten ble derfor flyttet lenger bort og ligger nå utenfor planområdet, men med status «uavklart». Lokalitetene vil derfor ikke komme i konflikt med planen.

*Figur 1 Graving av prøvestikk rundt den tidligere registrerte steinalderlokaliteten ved Kvesjørøysa.
Foto: Are Skarstein Kolberg/TRFK.*

2 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Alle kulturminner eller spor etter menneskelig virksomhet fra før reformasjonen, det vil si før år 1537, er automatisk fredet etter § 4 i kulturminneloven (Kml), og i henhold til gjeldende forskrifter til kulturminneloven er fylkeskommunen delegert ansvaret for å ivareta de samlede verneinteresser knyttet til kulturminner i plan- og utbyggingssaker. Fylkeskommunen kan derfor kreve arkeologiske registreringer før en eventuell godkjenning av planen/tiltaket, jf. Kml.

I forbindelse med plan- og utbyggingssaker kan fylkeskommunen kreve at det foretas arkeologiske registreringer forut for en eventuell godkjenning av planen/tiltaket. Tiltakshaver har etter kulturminnelovens § 9 plikt til å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner. Det vil som regel innebære en befaring eller registrering av det aktuelle planområdet av arkeolog fra fylkeskommunen.

Hensikten med undersøkelsen var å få klarhet i om det kunne påvises automatisk fredete kulturminner som kunne komme i konflikt med tiltaket. Tiltakshaver for prosjektet var Seem & Glømmen AS.

Praktiske opplysninger

Registreringen ble gjort ved manuelle prøvestikk og visuell overflatebefaring.

Arbeidet tok til sammen 75 timer i felt i perioden 08. til 10. oktober og ble utført av arkeologene Are Skarstein Kolberg og Eirin Ellingsen. Prosjektleder hos NTFK har vært Eirik Solheim, rådgiver/arkeolog.

Været var godt under undersøkelsen, og hadde ingen innvirkning på arbeidet.

3 OMRÅDET

Området består for det meste av blandet bar- og løvskog som ligger i en gradvis helling fra Bjørkåsveien ned til Kvesjøen mot sør. Området nærmest veien, mot nord, består stort sett av slake flater med enkelte høydeplatå, mens det delvis heller kraftig ned mot sjøen etter en stund. Lengst mot vest er det mindre helling mot sør, da området har en stigning omtrent på midten, altså opp fra øst og ned igjen mot vest. Omtrent midt på området er det et større myrområde kalt Litlbergfloen, i forbindelse med dette er det også et dypt juv ned fra veien og mot Svartsteinsandberget. Det er også en del hogstområder langs veien mot vest, samt et par hogstbelter inne på området som går på tvers. Lengst mot vest er det mye nydyrket areal.

Det er oppført tre uavklarte kulturminner på området. Ingen av disse ble påvist. Lengst mot øst er det tidligere funnet en skafthulløks, id 108253-1, men lokaliteten skal ha blitt ødelagt da veien ble anlagt. Det skal ha blitt tatt ut sand for å planere ut veien. Lokaliteten står oppført som tapt. Det ble satt 14 prøvestikk på og ved det angitte funnstedet, men ingen lokalitet ble påvist. Status er derfor ikke endret.

Ved Svartsteinsandberget skal det ha vært en jernvinne, id 103542-1, det skal ha blitt påvist slagggforekomster her, men ingen jernvinne ble funnet. Det ble undersøkt i et større område rundt den angitte lokaliteten og opp langsmed en bekkedal som munner ut i vika like ved, men det er mye helling i området. Det ble også undersøkt nede på stranden i vika, da det står at lokaliteten skal være NV for Svartsteinberget, nede ved stranden. Sannsynligvis er NV en feil angivelse, da stranden er mot SV fra berget. Ingen slaggg eller jernvinne ble påvist.

Ved Kvenntangen, mot vest inne i planområdet, skal det ha vært en ytterligere jernvinne, id 103541. Den er registrert som en forekomst av slaggg på 20 kilo, rødbrunt leire fra en ovn, samt trekull, og den skal ligge 60 meter fra tangen der det nå ligger en stall. Ved den angitte lokaliteten ble det ikke påvist en jernvinne, det er heller ikke noen stall her. Det ligger derimot en gammel laftahytte her som ikke er kartfestet, men det er neppe denne det er snakk om da bygningstypene ikke kan forveksles. Det går en sti lengst ned mot vannet fra denne, der det er ryddet en skogsvei. I en rydningsrøys i forbindelse med denne ble det funnet en slagggklump, men det er uvisst hvilken kontekst den skriver seg fra. Ifølge grunneier skal det heller aldri ha stått noen stall her. I tillegg er den angitte lokaliteten NV for tangen, mer enn 60 meter. Lokaliteten er derfor blitt flyttet til Kvemo som ligger utenfor

planområdet, der det er to steder med endelsen «tangen», og der det er en gård med tilhørende stall.

Figur 2 Den laftete hytta ved Kvenntangen. Foto: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Figur 3 Den laftete hytta ved Kvenntangen. Foto: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

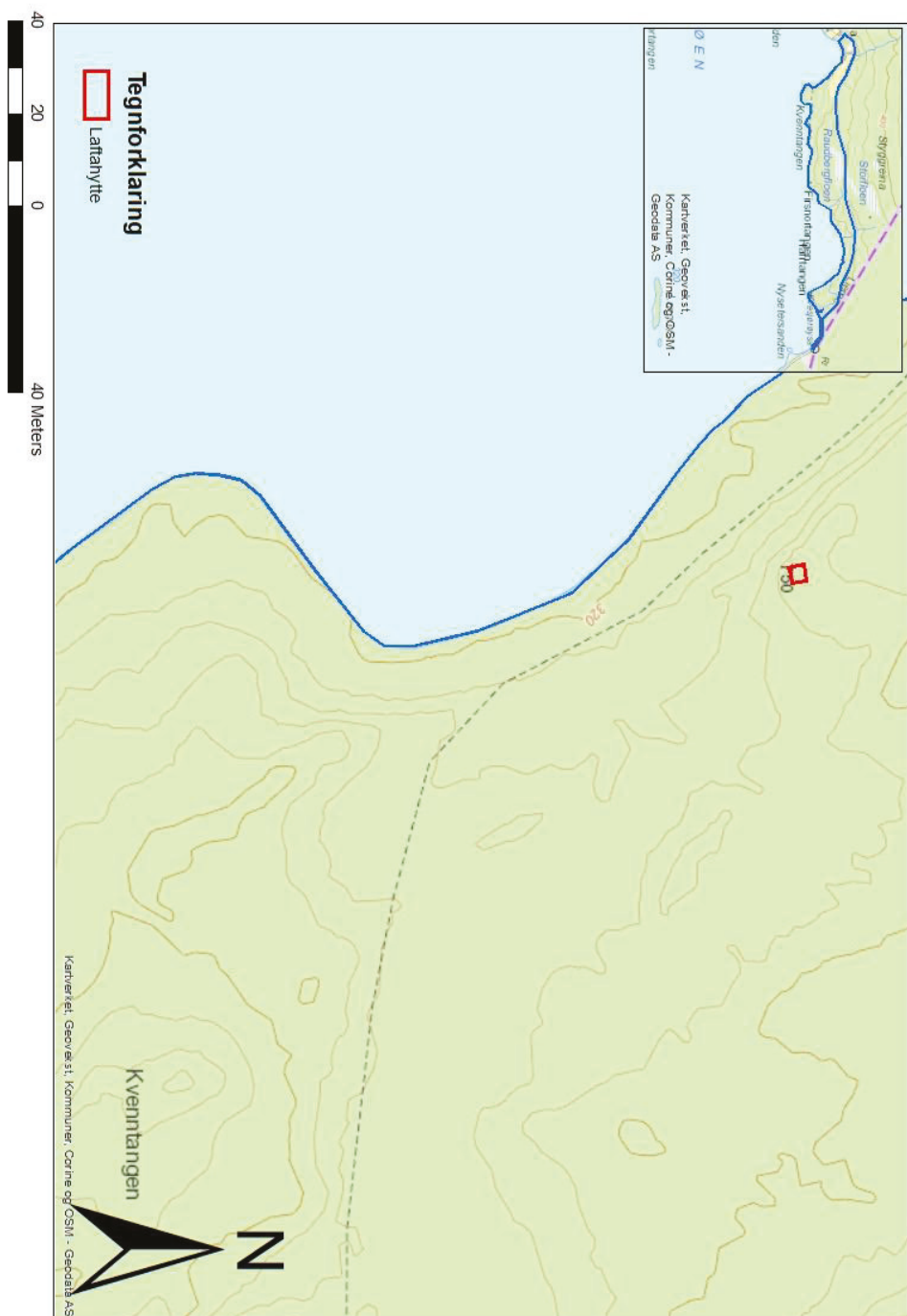
Kvenntangen hyttfelt, planområde

Figur 4 Plangrense Kvenntangen hyttfelt, Lierne. Kart: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Laftahytte ved Kvenntangen

Figur 5 Avmerket lokalitet for laftet hytte. Kart: Are Skarstein Kolberg/Trøndelag fylkeskommune.

Kulturminner i området:

Det vises til de tre uavklarte kulturminnene som ligger inne i Askeladden, hvorav ett er flyttet til utenfor planområdet, id 103541, mens de to andre har status som tapt/fjernet (id 103542-1) og ikke fredet (id 108253-1). De to første skal ha vært jernvinner, mens det siste dreier seg om et løsfunn av en skafthulløks fra steinalder som kan skrive seg fra en lokalitet eller boplass.

4 METODE

I forbindelse med forarbeid ble overflaten inne på planområdet undersøkt med LiDAR som enkelt forklart går ut på å laserskane overflaten for å gjøre eventuelle strukturer mer tydelige. LiDAR-skanningene tas som luftfoto og er tilgjengelig på <http://www.hoydedata.no>.

Det meste av området ble befart ved visuell overflateregistrering som går ut på å gå over et felt for å se etter synlige strukturer i overflaten.

Det ble i tillegg gravd prøvestikk manuelt. Metoden består i å grave ruter på omtrent 40 x 40 cm til man når undergrunnen. Massene blir såldet for å kunne påvise funn. Prøvestikkene er i tillegg kikkehull ned gjennom jordlagene.

5 FUNN

Ved visuell overflatebefaring ble det ikke påvist automatisk fredete kulturminner. De tidligere registrerte lokalitetene ble avkreftet.

Det ble satt 14 prøvestikk rundt funnstedet for skafthulløksa hvorav ingen var positive. Den mulige lokaliteten eller boplassen regnes derfor som tapt.

Det ble påvist en laftet hytte ved Kvenntangen med en eldre laftekasse, denne blir behandlet av Sametinget som et mulig samisk kulturminne. Mest sannsynlig er det et bygg som er blitt flyttet fra et annet sted og bygd om til hytte. Selve laftakassa kan imidlertid være relativt gammel.

Oppsummering

Den arkeologiske registreringen resulterte ikke i funn av automatisk fredete kulturminner.

Det ble påvist en laftet hytte som skal undersøkes av Sametinget.

6 DOKUMENTASJON

Prøvestikkene ble målt inn med Altus APS-3 DGPS med CPOS korreksjon.

Kartene er utarbeidet i ArcMap versjon 10.6.1.

7 KONKLUSJON

Ved denne arkeologiske registreringen ble det ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Status for den tidligere registrerte jernvinna med id 103542-1 er endret til fjernet/tapt. Jernvinna med id 103541 er flyttet til en ny lokalitet som ligger utenfor planområdet. Det ble ikke påvist en lokalitet/boplass ved funnstedet for skafthulløksa, id 108253. En eventuell lokalitet her har etter alt å dømme gått tapt i forbindelse med veiarbeid, jevnfør opplysninger fra Askeladden, og stedet anses dermed ikke som et fredet kulturminne.

Det ble påvist en laftet hytte som skal undersøkes av Sametinget.

Tiltaksplanen vil ikke påvirke automatisk fredete kulturminner.

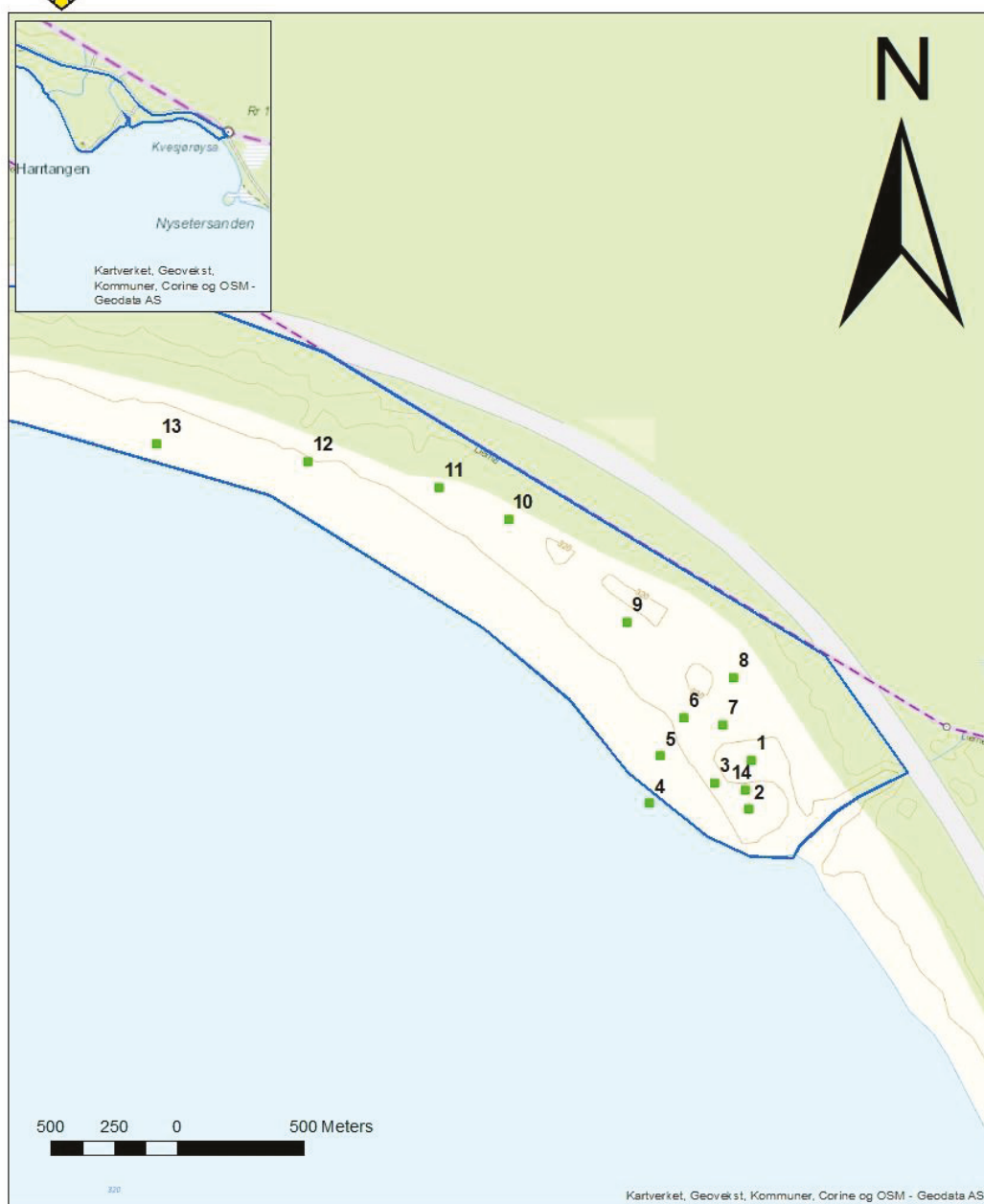
Trondheim 28.10.19

Are Skarstein Kolberg, arkeolog
Trøndelag fylkeskommune

8 VEDLEGG

Nummererte prøvestikk, Kvenntangen hytteområde

Provestikk

NR	STATUS	MÅL I CM	DYBDE I CM	PROFIL
1	Negativt	30 x 30	30	Sandgrus. I bunnen rød sand grus over kompakt svartbrunt sandlag.
2	Negativt	45 x 40	30	Sandgrus.
3	Negativt	40 x 40	40	Sandgrus. Stor stein i bunn.
4	Negativt	40 x 50	35	Grus. Småstein i bunn.
5	Negativt	40 x 40	30	Sandgrus.
6	Negativt	30 x 30	50	Sandgrus. Et belte grovere grus 15 cm ned og 40 cm ned.
7	Negativt	35 x 35	30	Sandgrus
8	Negativt	40 x 40	30	3 cm mosetorv, 27 cm sandgrus.
9	Negativt	40 x 40	45	35 cm sandgrus, 10 cm grus.
10	Negativt	40 x 40	55	Sandgrus
11	Negativt	35 x 35	45	Sandgrus. Kompakt svartbrun sand i bunn
12	Negativt	40 x 40	25	Grov grus.
13	Negativt	40 x 40	30	15 cm sandgrus. Grus under.
14	Negativt	40 x 40.	20	Sand. Stor stein i bunn.

